

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Číslo 5
★
Ročník V
★
Júl
2005

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica

Nevšedný pohľad

Križovatka

Je tu leto

Školský rok skončil pre žiakov materskej školy, základných, stredných škôl, ale i pre vysokoškolákov. Nastal čas prázdnin i dovoleniek.

Je tu leto a s ním aj pre mnohých najkrajší čas v roku. Letná dovolenka môže byť nielen časom príjemného oddychu, ale aj splneným snom. Nastalo obdobie cestovania z vidieka do miest a z miest na vidiek. Prichádzajú k nám deti, vnúčatá načerpať nové sily, energiu, spojiť sa s prírodou.

V objatí slnka, tepla, hôr i zurčivého potoka sa čistia myšlienky, obohacuje duchovný i telesný život. Pri relaxácii netreba zabudnúť na nástrahy opaľovania, kúpania i pobytu v lese. Lekári odporúčajú všetkým zachovať pitný režim. Denne by sme mali vypiť 2 - 3 litre vody. Jeť menej a často, viacej sa pohybovať, obmedzovať sladkosti, dlho sa na slnku nezdržiavať.

Šťastnejší a solventnejší si môžu užívať pobyt pri mori, na zaujímavých ostrovoch, v ďalekých krajinách. Mnohí po tom túžia, ale nemajú na to. Sú to nezamestnaní, dôchodcovia, málo solventné rodiny. Pomocnú ruku týmto ľuďom každoročne podáva naša jednota dôchodcov, obecný úrad, ktorý organizujú cenovo prijateľné zájazdy za

teplou vodou a do príjemného prostredia.

Potešiť nás môže prvá hubárska vlna. Hríby, kúriatka, kozáčky i ďalšie jedlé huby sa v našich lesoch nachádzajú. Známi hubári lesy dobre poznajú a nájdú huby i vtedy, keď ostatní pochodia naprázdno. Niečo sa podarí nájsť aj nám. Ak je húb veľa, každému sa ujde. Základom hubárstva je v prvom rade pobyt na čerstvom vzduchu a výborná zdravotná, zdraviu prospievajúca prechádzka. V druhom rade je to spojenie s finálnym úžitkom, košíkom plným húb. I to patrí k letu.

Pohľad z výklenku veže kostola

Príjemné je i posedenie s rodinou, priateľmi pri vonkajšom krbe, ohníku. Opekanie slaninky, klobások, špekačiek, vôňa cibule, chuť občerstvenia dodáva posedeniu, stretnutiu zvláštne čaro, ktoré je vždy iné neopakovateľné. Ak to nerobíte doma máte možnosť zísť k studničke a urobiť si piknik. Každý účastník naňho bude spomínať.

S kúpaním je problém, ale len pre dospelých. Deti si vždy poradili. Zopár skál, trochu drnu a hrádza je hotová. Voda čerstvá, sem - tam studená, ale naša, romantická.

Na Obecnom úrade sa pravidelne koncom júna uskutočňuje rozlúčka s materskou školou u starostu obce. Je to dlhoročná tradícia na ktorú sa len tak nezabúda. Pekný program, slávnostná rozlúčka, pochválenie i povzbudzujúce slová inšpirujú, tešia.

Ani sa nenazdáme a prázdniny budú preč. Platí to aj pre našich budúcich prvákov, ktorí ukončili materskú školu. Tomáš a Róbert Bukovičovi nastupujú do základnej školy. Nech sa im darí.

RON želá všetkým občanom obce, hosťom, návštevníkom pekné leto, príjemné nezabudnuteľné zážitky, veľa radosti, krásne chvíle v kruhu tých, ktorých máme radi a ktorí nás majú radi.

Vaše Rakovnické obecné noviny tiež budú mať prázdniny. Zavítame k vám v jeseni. Dovtedy vám úprimne želáme všetko najlepšie.

Vaše RON.

Krátke informácie

Spomienka. ZO JDS v Rakovníci zorganizovala spomienku na P. Dobšinského v obecnej knižnici. Zišli sa tu milovníci literatúry a obdivovatelia svetoznámeho rozprávkára, ktorý pôsobil v našej obci ako evanjelický farár. Účastníci sa zoznámili so životom, prácou Dobšinského. Hádali hádanky, ktoré autor zozbieral, pozreli si jeho rukopis a záznamy z kroniky, ktorú viedol. Pospomínali na rozprávanie rozprávok v časoch, keď ešte nebola elektrina v obci. V závere stretnutia si aj zaspievali.

Najstaršia. Na spomienke k P. Dobšinskému, ktorá sa uskutočnila v obecnej knižnici, bola prezentovaná v obci najstaršia Dobšinského kniha rozprávok z roku 1922. Vlastníčkou 83 ročnej knihy je R. Hudecová.

Mapa. Obec vlastní maľované mapy regiónu Horný Gemer, Rožňava a okolie. Na mape má naša obec samostatnú informáciu s erbom, fotografiami, základnými údajmi a kontaktom. Podľa vyjadrenia starostu obce ju občania uvidia v informačných skrinkách obce.

Zvolili. Na riadnej schôdzi DFS Veršínok pri OcÚ bolo zvolené vedenie skupiny. Organizačnou vedúcou je Mgr. Ľ. Birková, umelecké vedúce K. Birková, J. Ďurajová, hospodárka K. Nociarová, scenáristka Mgr. M. Sabová, kronikárka G. Leštáková. OcÚ vychádzalo a bude vychádzať Veršínku v ústrety. Prvým krokom bolo pridelenie miestnosti na stretávanie, nacvičovanie v priestoroch materskej školy.

Počet poslancov: Terajší stav poslancov je 7. Ozývajú sa hlasy, že v rámci normy postačí aj 5 poslancov.

Rokovania budú pružnejšie i lacnejšie.

Periodicita. Spolupracovníci RON urobili prieskum na periodicitu RON. Podľa ich zistenia 60 % si želá mať RON pravidelne každé 2 mesiace. 20 % pravidelne každé 3 mesiace. 10 % chcú RON sporadicky, bez obmedzenia, podľa aktuálnych a naliehavých udalostí a potrieb. 6 % by chceli hoci aj každý mesiac. 4 % sa jednoznačne nevyjadrili.

Strany uvažujú. Ako zistili naši korešpondenti strany z a č í n a j ú prehodnocovať prácu a činnosť poslancov OZ. Uvažujú moderne s rozvojom doby, potrebám obce a občanov. Za poslancov chcú navrhnúť mladú generáciu občanov. Zastúpenie v OZ by mali mať: mladí a ženy, proporcionálne muži a ženy mladšej a strednej kategórie. Starších skúsených ľudí (občanov) budú odporúčať do komisií OZ a Rady starších. Dobrý nápad hodný povšimnutia.

Prileteli. K obci patrí aj príroda, rastliny, živočíchy, počasie. Kolorit obce dotvárajú sťahované vtáky. Medzi najväčšie vtáky, ktoré sú celoštátne sledované, patria bociany. Podľa nášho spolupracovníka Milana Hlaváča tohto roku prileteli 30. 04. 2005.

Zber. Občania obce si vážia životné prostredie a preto každoročne odovzdávajú staré autobatérie do organizovaného zberu. Tohto roku sa zber uskutočnil v máji.

Zvýšili. Podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky z 18. 08. 2004 bola zvýšená suma na pohreb. Výška príspevku na pohreb je 2.300,- Sk. Platnosť nariadenia nadobudla účinnosť od 01. 09. 2004. Vláda SR túto zmenu uskutočnila podľa § 4 ods. 2 zákona č. 238/1998 Z. z. a v znení zákona č. 601/2003 Z. z. Príspevok poskytuje Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

v Rožňave.

Ďalšia. Na výzvu RON sa nám prihlásil občan M. H., ktorý pri upratovaní kôlne našiel vzácnu tabuľu s označením - „Národná škola“ a starým československým znakom. Obec má tak ďalšiu historickú raritu.

Sila. Neznámi občania svoju silu dokázali verejne. Na ceste z „Hostianca“ do obce sa popasovali so skalami, ktoré lemujú cestu a okraj zrazu. Skaly im zrejme prekážali a tak ich niekoľko zhodili do rokliny.

Novinka. V uznesení OZ sa občania dočítali o interpelácii na starostu obce. Vyjadrujú nádej, že sa takto budú zverejňovať aj ďalšie interpelácie.

Interpelácia. Nie je to nové slovo. Používalo sa už v minulosti. V prípade obce je to žiadosť poslancu na starostu obce o vysvetlenie problému, otázky, situácie, nejasnosti, zdôvodnenie činnosti a podobne. Interpelant (poslanec) svoju žiadosť stručne, krátko, jasne, zrozumiteľne formuluje starostovi. Tento môže odpovedať hneď, alebo ak potrebuje čas, tak dodatočne a to ústne alebo písomne. O otázke interpelanta poslanci nediskutujú, nevyjadrujú sa k nej. Určitým stupňom vývoja demokracie v našej obci je, že na každom zasadnutí OZ je stály bod rokovania - Interpelácie. Interpelácie ani rokovanie OZ nemôžu zasahovať do kompetencií starostu obce. Žiadajú len vysvetlenie. Pri porovnaní s predchádzajúcim obdobím, interpelácie sa začali realizovať až v tomto volebnom období od jeho začiatku. Napomáha to zjednocovaniu postojov, názorov, vyjasnenie činnosti, postupov a lepšie pochopenie činnosti v obci.

Májovky. Niektorí naši hubári, milovníci jarných húb si prišli na svoje. Máj sa vyznačoval hojnou úrodou húb májoviek.

Očkovanie. Pravidelné očkovanie psov sa v obci uskutočnilo v máji v

popoludňajších hodinách. Treba poďakovať zodpovedným majiteľom psov, že chránia svojich psov i obec pred šírením nebezpečných chorôb.

Poradili si. V čase extrémnych teplôt to každého ťahá k vode. Celé generácie detí využívali náš potok na kúpanie. Kúpaliská si už robili na rôznych miestach. Najnovšie to bolo pri Hornom mlyne. Dômyselná hrádza a radosť z príjemne osviežujúcej vody bolo veľká.

Lavičky naše. Verejné lavičky sú pri obchode Jednoty, pri zástavke SAD v obci. Pozrite ako vyzerajú! Prejavil sa na nich vandalizmus. Už len ťažko slúžia občanom, ktorí by si radi na nich posedeli.

Smog. Od mája obec zažíva zadymenie i niekoľko dní za sebou. Ako nám oznámili občania, páli sa seno. Tráva narástla, pokosila sa, vysušila a spálila. Všetko vyšlo nazmar. Ministerstvo životného prostredia a všetky jeho orgány neodporúčajú páliť seno. Dôvodom je viacero. Najlepšie je kompostovať.

Túlavé. Dva čierne túlavé psiská obťažovali, ohrozovali občanov. Jeden mal obojok, druhý behal aj s kúskom reťaze. Pôsobili hrôzostrašne. Nikomu nechýbajú?

Upozorňuje. Polícia upozorňuje na rešpektovanie súkromného vlastníctva. Vstup na cudzí pozemok bez súhlasu majiteľa je zakázaný a chránený zákonom. Pri nerešpektovaní, porušení zákona hrozí policajné stíhanie i súd.

Pohľadnice. Obec vlastní exkluzívne pohľadnice obce dôstojné reprezentácie Rakovníce. Sú na nej historické pamiatky. Dve z nich sú zapísané v zozname pamiatok Slovenska. Autori, zostavitelia pohľadníc darovali obci a občanom svoju tvorbu, prácu bez nároku na odmenu.

5 ekologických rád

- čo je využiteľné, treba využiť
- čo je návratné, treba vrátiť
- čo je recyklovateľné, treba vrátiť
- čo je kompostovateľné, treba kompostovať
- čo je nevyužiteľné, nenávratné, nerecyklovateľné a nekompostovateľné - treba zbierať a dať zneškodniť

**Obec Rakovnica
dáva na známosť**

Národná rada SR prijala nové zákony, ktoré poslancom a občanom dáva obec na vedomie. Sú to zákony: - zákon č. 36/2005 Zb. o RODINE a v zmene a doplnení niektorých zákonov platný od 11. 05. 2005 okrem ustanovení, ktoré nadobúdajú účinnosť 01. 04. 2005.

- zákon č. 311/2001 Z. z. ZÁKONNÍK PRÁCE... č. 131/2005 Z. z. od 01.07. 2005

- zákon č. 40/1964 Zb. OBČIANSKY ZÁKONNÍK... č. 635/2004 Z. z. od 01. 01. 2005 okrem ustanovenia, ktoré nadobúda účinnosť 01. 07. 2005

- zákon č. 145/1995 Z. z. O SPRÁVNÝCH POPLATKOCH... č. 171/2005 Z. z. od 01. 05. 2005

- zákon č. 369/1990 Zb. O OBECNOM ZRIADENÍ... č. 171/2005 Z. z. od 01. 05. 2005

- zákon č. 138/1991 Zb. O MAJETKU OBCÍ... č. 445/2004 Z. z. od 01. 09. 2004

- zákon č. 302/2001 Z. z. O SAMOSPRÁVE VYŠŠÍCH ÚZEMNÝCH CELKOV... č. 615/2004 Z. z. od 25. 11. 2004

Uvedené zákony sú k nahliadnutiu na OcÚ v Rakovnici v pracovnej dobe.

POZVÁNKA

**Dedinská folklórna skupina pri
OcÚ v Rakovnici Veršínok**

pozýva mladých nadšencov, žiakov a žiačky ZŠ do svojich radov. Príďte si zatancovať, zaspievať, spoznať kultúru našich predkov a vyjadriť ju svojim spôsobom. Staňte sa aktívnymi členmi súboru. Každý druhý piatok večer o 19.00 hod. sa budeme stretávať v priestoroch Materskej školy v Rakovnici.

Správa Košického VÚC

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí:

80 rokov

Bradáč Peter Rakovnica 189 * 16. 09. 1925

75 rokov

Genči Ondrej Rakovnica 74 * 03. 07. 1930

Lindáková Zuzana Rakovnica 95 * 16. 07. 1930

70 rokov

Bradáč Ondrej Rakovnica 170 * 29. 09. 1935

65 rokov

Parobeková Zuzana Rakovnica 215 * 26. 07. 1940

60 rokov

Lešták Ladislav Rakovnica 192 * 22. 06. 1945

Miškovičová Rozália Rakovnica 57 * 15. 08. 1945

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Rozlúčili sme sa.

Navždy nás opustili občania:

Lindák Ján † 03. 06. 2005

Gonosová Mária † 05. 06. 2005

Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

Pekné počasie, veľa radosti

Ťažká jazda

Takto by sa stručne dal charakterizovať MDD v Rakovnici. Pred deviatou hodinou ráno zvuky hudby volali deti, rodičov na ihrisko, kde sa už tradične konajú obecné oslavy dňa detí.

dostali výhry. Na stanovištiach poznávali chotáre obce, hádali hádanky, triafali do plechoviek, spievali, poznávali históriu obce, skúsili si hula hup, pretekali vo vreciach. Spoznávali, rozširovali si vedomosti,

Roztočíme to!

Trafím, netrafím?

Oslavu otvoril krátkym príhovorom starosta obce. Následne sa deti rozbehli k jednotlivým stanovištiam, aby zbierali body a

súťažili. Radovali sa nielen z pekného počasia, ale aj úspechu, ktorí dosiahli. Najmenšie deti spolu s rodičmi šantili,

To bude pekný balónik

Kamarátky

dávali najavo svoju spokojnosť i vynaliezavosť ako sa zabaviť. Dospelí fandili svojim ratolestiam a spolu s nimi sa tešili z každého úspechu. Malí cyklisti sa prezentovali svojimi kúskami. Sem tam sa vyskytol i malý karambóľ bez slzičiek. Staršie deti sa venovali lopte a streľbe na bránu. Naši cyklisti ukázali kúsky s adrenalinového športu na vopred pripravenej dráhe.

Ak niekto pocítil smäd, bufet s občerstvením i sladkosťami bol k dispozícii. Vyvrcholením MDD bola diskoteka v kultúrnom dome. Deti, rodičia, hostia boli spokojní. Nikto neodchádzal na prázdno. Deti okrem drobných darčiekov, výhier mali plno zážitkov. Bolo to pekné, milé spoločenské stretnutie.

Za úspešný deň detí treba poďakovať obecnému úradu, starostovi obce, kultúrnej komisii mladým ľuďom, ktorí napomáhali dobrému priebehu oslavy, sponzorom. Ukázalo sa, že v Rakovnici máme dosť detí i dospelávajúcej mládeže ochotnej sa zapojiť do činnosti v rámci spoločenského života.

Text a foto: Dr. Sabo

Malý karambóľ

Spokojní rodičia

Program na rozvoj domáceho a komunitného kompostovania

Čo je to kompostovanie?

Kompostovanie je najstaršou a najpoužívanejšou recyklačnou technológiou. Kompostovanie je riadený, aeróbný (za prístupu kyslíka) mikrobiálny proces, v ktorom sú organické odpady premieňané na organo - minerálne hnojivo - kompost. Vyzretý kompost je vysoko stabilné hnojivo. Živiny v ňom obsiahnuté sú do pôdy uvoľňované len veľmi pomaly. Táto premena organických látok prebieha rovnakým spôsobom ako v pôde, ale môžeme ju technologicky ovládať s cieľom získať čo najväčšie množstvo humusu v čo najkratšom čase.

Cieľom kompostovania je premeniť organický odpad z domácnosti, poľnohospodársky odpad pomocou prirodzeného pochodu rozkladu do formy, ktorá je neškodná, nezávadná, pričom konečný produkt - kompost môže byť použitý pri pestovaní rastlín ako humusové hnojivo.

Pri správnom použití kompostov predovšetkým:

- a) zabezpečujeme rastlinám dostatok živín počas celej vegetácie,
- b) udržiavame a vylepšujeme mechanicko - fyzikálne vlastnosti pôdy,
- c) aktivizujeme biologickú činnosť v pôde,
- d) vylepšujeme chemické a fyzikálne - chemické vlastnosti pôdy
- e) obohacujeme pôdu o organické látky a humus

Čím viac biologických odpadov z domácnosti, poľnohospodárstva bude môcť byť prevedených do prírodného látkového obehu, tým menej bude zaťažené životné prostredie.

Rozoznávame tri úrovne kompostovania bioodpadu:

1. „**domáce kompostovanie**“ znamená kompostovanie bioodpadu a používanie kompostu v záhradách patriacich domácnostiam;
2. „**komunitné kompostovanie**“ znamená kompostovanie bioodpadu a používanie kompostu skupinou ľudí v určitej lokalite ;
3. „**komunálne kompostovanie**“ znamená kompostovanie veľkého množstva bioodpadu na centrálnych kompostovacích zariadeniach. Kompost sa používa pre vlastnú potrebu, alebo sa dáva do obehu predajom.

Legislatíva SR

Základom legislatívy Slovenskej republiky, nadväznosti na biologicky rozložiteľné odpady je ustanovenie § 5 ods. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 283/2001 Z. z. o vykonaných niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení vyhlášky č. 509/2002 Z. z. podľa ktorého záväzná časť Programu odpadového hospodárstva (ďalej „POH“) Slovenskej republiky má obsahovať opatrenia na znižovanie množstva biologicky rozložiteľných odpadov ukladáných na skládky. Zámerom je dosiahnuť znižovanie ukladania týchto odpadov na skládky.

V nadväznosti na POH SR do roku 2005, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 180 z 27. februára 2002, je potrebné zabezpečiť aj plnenie nasledovne stanoveného cieľa.

- „**Do roku 2005 dosiahnuť 35%-ný podiel materiálového zhodnocovania biologicky rozložiteľných odpadov**“. Na podporu splnenia takto stanoveného cieľa je taktiež potrebné rozšíriť kompostovanie biologicko rozložiteľných odpadov.

Dalej sú obce povinné zaviesť separovaný zber papiera, plastov, kovov, skla a biologicky rozložiteľných odpadov.

Prečo sa zamerať na domáce a komunitné kompostovanie?

Na Slovensku neexistuje obec, kde by sa nenachádzali rodinné domy a malé bytové domy. Práve v týchto lokalitách je možné zavádzať domáce a komunitné kompostovanie.

Ak sa pozrieme na zastúpenie obcí podľa počtu obyvateľov, zistíme, že v SR je z cca 2 900 obcí, 2 327 takých, ktoré majú do 1 500 obyvateľov. Pre tieto obce, z rôznych dôvodov, najprístupnejší spôsob, ako naplniť povinnosti vyplývajúce z legislatívy SR, je rozširovanie domáceho a komunitného kompostovania, možné je i komunálne.

Domáce kompostovanie je považované za predchádzanie vzniku odpadu, čo má z pohľadu našej legislatívy vyššiu prioritu, než ktorýkoľvek iný spôsob nakladania s biologickým odpadom.

PROGRAM NA ROZVOJ DOMÁCEHO KOMPOSTOVANIA

Domáce kompostovanie znamená kompostovanie bioodpadu, ako aj súčasné používanie kompostu v záhradách patriacich súkromným domácnostiam.

Na zníženie množstva biologického odpadu ukladaneho na skládku je vhodné vypracovať pre obyvateľov akceptovateľný program, ktorý by ich dokázal dostatočne motivovať ku kompostovaniu vlastného bioodpadu.

Na rozdiel od kompostovania v kompostárni je domáce kompostovanie menej náročné na organizáciu práce, energiu, čistenie bioodpadu, nevykazujú sa pri ňom žiadne prevádzkové náklady a vyžaduje minimálne investičné náklady. Navyše kompostovanie v domácnosti alebo v záhrade nie je považované za nakladanie s odpadmi, ale za predchádzanie vzniku odpadu, čo má v hierarchii odpadového hospodárstva vyššiu prioritu. Preto by sa každá obec, samospráva mala zamyslieť a zvážiť, či a do akej miery bude podporovať tento typ kompostovania. Možnosť je neúrekom, len treba trochu porozmýšľať, čo by pomohlo nám doma pri kompostovaní.

Náklady, ktoré sú s tým spojené, sa pri dobrej osвете za krátky čas vrátia tým, že nebudeme musieť v čase orezávok pristavovať veľkokapacitné kontajnery a platiť za ne často až desaťtisíce korún, vynakladať finančné prostriedky na odstraňovanie čiernych skládok a pocítíme aj redukcii množstva zozbieraného odpadu, ktorá je spojená s potenciálne ušetrenými platbami za zneškodňovanie a prepravu zmesového odpadu na skládku. Ak k tomu pridáte úľavu (pre ľudí, ktorí kompostujú alebo sa zapojili do zberu bioodpadu) na poplatkoch za odvoz odpadov, občania si vás budú vychvalovať, že konečne niekto niečo pre nich urobil. Účinnosť týchto projektov je pri kvalitnej osвете dosť vysoká.

Problémy kompostovania môžeme zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- nedostatočný priestor v záhradke
- neznalosť problematiky
- nedostatok motivácie, záujmu
- veľké množstvo odpadu, ktoré nedokážu sami kompostovať

Z toho vyplývajú časti programu:

- možnosť požičiavania drviča alebo služba drvenia bioodpadu
- odborná a finančná pomoc pri budovaní kompostoviska
- možnosť odovzdania prebytočného bioodpadu, popr. jeho zber
- informačná kampaň
- ekonomická motivácia

Požičiavanie drviča alebo služba drvenia bioodpadu

Táto časť programu sa využíva na spracovanie konárov a iných tvrdších častí bioodpadu. Zavedenie tejto služby pre obyvateľov individuálnej bytovej výstavby (IBV) je opodstatnené najmä tam, kde je zavedená plynofikácia. Potreba zbaviť sa konárov zo svojich orezávkov je často riešená pálením na záhradách bez akéhokoľvek úžitku; Rovnako nežiadúce je aj ukladanie bioodpadu na čierne skládky.

Existujú dve formy tejto služby:

1. Požičiavanie menšieho drviča na elektrický pohon záujemcom. Služba môže byť poskytovaná bezplatne alebo za mierny poplatok, ktorý zohľadní amortizáciu drviča. Táto služba môže byť vykonávaná aj formou objednávky drviča spolu s obsluhou.
2. Alternatívou sú tzv. „drviace dni“. Tie sú založené na zverejnení dátumu a presného času, kedy tou ktorou ulicou bude prechádzať napr. traktor s vlečkou a drvičom.

Odborná a finančná pomoc pri budovaní kompostoviska

Pri tejto časti programu je hlavný dôraz kladený na to, aby mali domácnosti dostatočné množstvo informácií o tom, ako si postaviť kompostovací zásobník, kde má byť zásobník umiestnený, vzájomné porovnanie rôznych typov zásobníkov...

Ďalšou možnosťou je poskytovanie kompostovacích zásobníkov alebo materiálu na zásobníky alebo zliav na ich nákup. V súčasnosti sa dajú získať finančné prostriedky na výstavbu aj formou projektov od našich alebo zahraničných nadácií a fondov.

Možnosť odovzdania nadbytočného bioodpadu

V záujme predchádzania vzniku čiernych skládok a zamedzeniu zmiešavania biologický rozložiteľného odpadu s KO je potrebné poskytnúť aj pri programe na rozvoj domáceho kompostovania možnosť doniesť nadbytočný, nevyužitelný bioodpad na určené miesto, komunitné kompostovisko alebo zberné miesto, kde sa zužitkuje.

Ak by sme zostali pri klasickom - zaužívanom pristavovaní veľkokapacitných kontajnerov v čase jarých a jesenných orezávkov stromov, musíme pri nich zabezpečiť obsluhu (najlepšie aj s drvičom, aby sme zbytočne neprenášali v kontajneroch vzduch). Pri tomto systéme v stanovenom čase za prítomnosti obsluhy zodpovednej za odobratý materiál majú obyvatelia možnosť doniesť bioodpad. Väčšinou ide o tieto druhy bioodpadu:

pokosená tráva, konáre po orezávke stromov, kríkov, pozberové zvyšky zo záhrad, lístie, bioodpad (zvyšky nepotrebného ovocia, zeleniny...), piliny, seno...

Pre obyvateľov, ktorí samostatne prinesú bioodpad na určené miesto, je vhodné ako motivačný prvok zabezpečiť možnosť bezplatného (popr. veľmi lacného) odobratia určitého množstva kvalitného kompostu.

Informačná kampaň

Dobrá informačná kampaň by mala pozostávať z týchto bodov, krokov:

- dotazníková akcia
- osveť „od domu k domu“
- akcie (informačné stránky, „kompost party“, prednášky, verejné zhromaždenia...)
- vydávanie a distribúcia informačných materiálov, noviny - RON
- medializácia problematiky kompostovania, RON
- súťaž

Ekonomická motivácia

Ekonomická motivácia sa v súčasnej dobe javí ako najdôležitejšia časť programu. Ak totiž nie je ekologické povedomie u obyvateľov na dostatočnej úrovni, je to jediný „argument“, ktorý ich dokáže presvedčiť.

Ekonomickou motiváciou je zníženie miestneho poplatku. Občan by platil len za skutočné množstvo odpadov, ktoré vyprodukuje.

PROGRAM NA ROZVOJ KOMUNITNÉHO KOMPOSTOVANIA

Komunitné komposovanie znamená kompostovanie, ktoré vykonáva skupina ľudí v určitej lokalite (min. 3 domácnosti) s cieľom spoločne kompostovať ich vlastný bioodpad, ktorý vzniká v danej lokalite. Vznikajúci kompost je využívaný pre vlastnú potrebu komunity.

Podpora rozvoja komunitného kompostovania môže výrazným spôsobom znížiť množstvo biologického odpadu, ktoré je odváňané na skládku odpadu, alebo nezákonne likvidované na čiernych skládkach, poprípade spaľované v domácnostiach (v záhradách).

Je potrebné, aby obec podporovala komunitné kompostovanie a vytvorila podmienky (ekonomická podpora, informačná kampaň...), ktoré by viedli k jeho rozširovaniu. Obec by nemala zabudnúť ani na zahrnutie komunitného kompostovania do všeobecne záväzných nariadení o odpadoch, o poplatkoch.

Obec, ktorá chce podporovať komunitné kompostovanie, by mala urobiť na začiatku prieskum, kde všade je možné zriadiť komunitné kompostoviská. Na tie miesta je potrebné potom zamerať ďalšie aktivity.

Program môže pozostávať z týchto častí:

Informačná kampaň, ekonomická podpora, poradenstvo, technická podpora.

Informačná kampaň

Mala by sa zamerať najmä na poukázanie možnosti zriaďovania komunitných kompostovísk a na rozširovanie informácií o systéme podpory a pomoci.

Ekonomická podpora

Tu je možné vytvoriť niekoľko systémov podpory pre obyvateľov. Vždy by však podporná čiastka mala byť dostatočne vysoká, aby bola aj dostatočne motivujúca. Nezabudnime na možnosť získania podpory, zahrnutia aj do všeobecne záväzného nariadenia (VZN) o odpadoch a VZN o poplatkoch. Je nevyhnutné, aby boli vopred jasne a presne stanovené podmienky získania ponúkanej podpory.

Rovnako ako pri domácom, aj pri komunitnom kompostovaní je možné ekonomicky zvýhodniť domácnosti, ktoré preukázateľne spoločne kompostujú svoj bioodpad. To je možné dosiahnuť znížením miestneho poplatku za odpady.

Ďalšou možnosťou je vytvorenie „fondu“, z ktorého bude okrem iného poskytnutá jednorázová finančná podpora pre domácnosti, kompostoviská.

Technická podpora

Spočíva v zabezpečení praktickej pomoci pri prevádzkovaní komunitného kompostoviska. Ďalej môže zabezpečiť napr. tlač informačných materiálov prostredníctvom novín, ktoré budú poskytnuté občanom, školenie záujemcov o kompostovaní...

OBECNÉ KOMPOSTOVISKÁ

Jednou z foriem komunitného kompostovania je aj obecné kompostovisko.

Zriadenie je vhodné ako doplnok k programu na rozvoj domáceho kompostovania pre obyvateľov a na kompostovanie odpadu z údržby verejnej zelene a iné.

Použiť sa dá v obciach do 1 500 obyvateľov so zástavbou rodinných domov,

Kompostovanie na obecnom kompostovisku má tieto výhody:

Malú investičnú náročnosť, malé prevádzkové náklady, jednoduchú organizáciu, možnosť zapojenia verejnosti do manažovania svojich odpadov, využívanie kompostu na mieste jeho vzniku, má kapacitu do 10 ton vyrobeného kompostu ročne vtedy nepodlieha schvaľovaciemu procesu príslušným orgánom štátnej správy, ako zariadenie na zhodnocovanie odpadov.

Popis plánovanej činnosti a jej ciele

Obecné kompostovisko so zavedením technológie aeróbného kompostovania rieši šetrné nakladanie, zhodnotenie vybraných častí biologicky rozložiteľných odpadov (BRO) z domácnosti.

Ide o kontrolovaný a riadený, aeróbný mikrobiálny proces tzv. teplou cestou, pri ktorom vystupuje teplota kompostovaného materiálu na 45 - 70 °C. Táto teplota zabezpečuje dostatočnú hygienizáciu kompostu (likviduje sa väčšina patogénnych mikroorganizmov a klíčivosť väčšiny prítomných semien). Kompostovacia základka sa podľa pohybu teploty prekopáva a v priebehu 3 - 12 mesiacov je proces ukončený.

Táto technológia:

- splňa účel odpadového hospodárstva spôsobom recyklácie BRO, - vytvára podmienky pre naplnenie záväznej časti POH SR, týkajúcej sa množstva BRO ukladaných na skládky odpadov,
- je doplnkom programu na rozvoj domáceho kompostovania;
- rieši materiálové zhodnotenie BRO v mieste jeho vzniku, teda bez vysokých nákladov na dopravu,
- využíva obsah živín spáliteľných látok a vlhkosti v odpadoch k ich vzájomnému pomeru do základky tak, aby nemuseli byť použité priemyselné vstupy (rôzne chemické prídavné látky),
- vytvára podmienky pre miestnych obyvateľov na zmysluplné a legálne nakladanie s BRO, ktorí z rôznych dôvodov nemôžu samostatne kompostovať vo vlastnom kompostovisku (minimalizuje sa tak spaľovanie odpadov v domácnostiach a zakladanie čiernych skládok),

Výsledkom je kompost, organické hnojivo s vysokým obsahom trvalého humusu a živín pre výživu rastlín. Živiny sú fixované vo väzbách pre rastliny prístupných, ale nevyplaviteľných do spodných vôd.

Technické riešenie

Kompostovacia plocha

Variant 1,

Nespevnená plocha, najlepšie s miernym spádom tak, aby medzi jednotlivými základkami nezostávala dažďová voda, minimálne 3 %. Základky sú umiestnené na ploche v smere spádu plochy.

Vzhľadom na použitú technológiu kompostovania, množstvo a vlastnosti surovín používaných na kompostovanie nevyžaduje plocha na obecnom kompostovisku žiadnu technickú bariéru.

Plocha na kompostovanie môže byť ohradená napr. dreveným oplotením (drevený zásobník).

Variant 2.

Je možné použiť aj už existujúce spevnené (napr. panelové) alebo vodohospodársky zabezpečené plochy, ktoré nie sú používané na pôvodný účel, napr. silážne žľaby, hnojiská, kalové polia...

Celý objekt kompostoviska je oplatený a uzavretý.

Technické riešenie

Základka

Navrstvený materiál podľa vopred určenej receptúry sa ukladá do tvaru hroble. Výška a šírka sa dá upraviť podľa množstva materiálu a stupňa rozkladu (pri rozklade dochádza k redukcii objemu a váhy kompostovaného materiálu, dĺžka je daná rozmerom kompostovacej plochy).

Základka je po celý čas (okrem nutných technologických operácií) zakrytá geotextíliou (poprípade inou textíliou podobných vlastností).

Geotextília

Základka je po celý čas zakrytá geotextíliou. Tá je neodeliteľnou súčasťou tejto technológie. Zabezpečuje optimálne podmienky kompostovacieho procesu. Zabráňuje vysychaniu, chráni kompost pred UV žiarením, vylučuje negatívny vplyv na okolité prostredie (zabráňuje úletom materiálu do okolia, bráni vnikaniu dažďovej vody s následným unikaním vodných výluhov a tým aj vyplaveniu živín)

Štiepkovač / drvič konárov

Jediným nevyhnutným strojným zariadením pri tomto spôsobe kompostovania je štiepkovač (drvič). Je to zariadenie slúžiace na úpravu vytriedeného bioodpadu (dreva, konárov, listia, slamy atď.) pomocou ktorého znižujeme objem BRO, čo vedie k urýchleniu kompostovacieho procesu.

Ďalšie strojné zariadenie používané na obecnom kompostovisku môžu byť prekopávač a preosievač kompostu...

Kto schvaľuje obecné kompostovisko?

- Zriaďovanie obecných kompostovísk je v kompetencii miestnej samosprávy, ktorá musí vychádzať a prihliadať na **miestne podmienky** podľa občianskeho zákonníka a v nadväznosti na **zákon o obecnom zriadení**.
- Konkrétny spôsob nakladania s bioodpadom stanoví vyhotovená prevádzková dokumentácia (prevádzkový poriadok, technologický reglement, prevádzkový denník) **v súlade so zákonom o odpadoch** a všeobecne záväznými právnymi predpismi vydanými na jeho vykonanie.
- Pokiaľ je kompost používaný iba **pre vlastnú potrebu obce**, nie je potrebná registrácia v rámci **Zákona o hnojivách**.

INFORMOVANOSŤ OBYVATEĽSTVA

Komunikácia s verejnosťou je 80 % úspechu celého projektu. Prvoradou podmienkou pre úspešnosť projektu je dostatočná informovanosť občanov.

Cieľom informačno - propagačnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva je dosiahnutie vedome pozitívneho správania obyvateľstva. Veľkou mierou k tomu prispeje aj prizvanie obyvateľov na spoločnosť o systéme. Tieto aktivity sa dajú robiť za pomoci miestnych médií, novín RON (kde sa ľuďom môže vysvetliť problematika a navrhovaný systém s možnosťou vyjadrenia sa formou dotazníka, verejných prerokovaní, zriadením komisie s účasťou odborníkov, samosprávy, občanov a pod.)

Je potrebné nájsť taký mechanizmus, aby sa do tejto diskusie malo možnosť zapojiť čo najviac miestnych obyvateľov s možnosťou prezentovať svoje nápady a názory, či zúčastňovať sa priamo na tvorbe projektu.

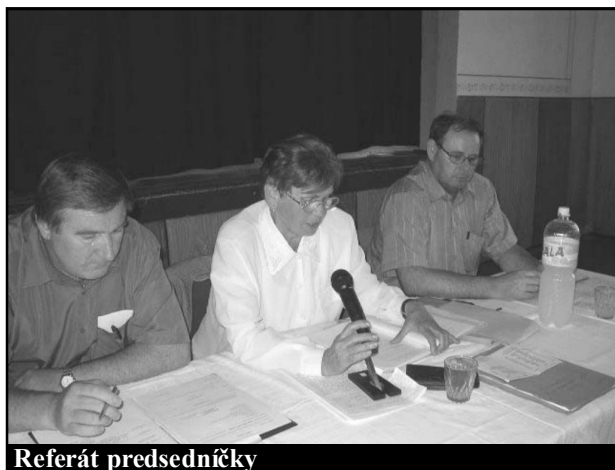
Ak sú do vytvárania projektu začlenení aj obyvatelia je väčší predpoklad (a skúsenosti to potvrdzujú), že projekt bude úspešný.

Ľudia „berú“ tento projekt ako ich vlastný a nie výmysel starostu alebo OZ. A čo je ich, to si aj strážia a snažia sa, aby to fungovalo. Platí tu totiž staré osvedčené, že vlastné nápady prijímame lepšie ako nápady iných.

Ľudia musia dostať **všetky potrebné a objektívne informácie** na to aby mohli na projekte spolupracovať. Musia sa dozvedieť čo im a obci kompostovanie prinesie s poukázaním na ekologický, ekonomický, sociálny a zdravotný prospech tohto systému nakladania s bioodpadom. Najúčinnnejšie sú osobné stretnutia, návštevy domácností, schôdze, kde sa dá veľmi dobre reagovať a odpovedať na všetky otázky a obavy. Neskôr musia byť pravidelne informovaní o dosiahnutých výsledkoch (pravidelná informovanosť je veľmi dôležitá a možno na ňu využiť napr. Obecné noviny a pod.) Ideálne je dať obyvateľom informácie minimálne raz za tri mesiace, aby ich záujem o triedenie neupadol. Popri informáciách o výsledkoch kompostovania by mali byť informovaní o všetkých možnostiach likvidácie odpadov v obci. Informovanosť ovplyvňuje vytváranie **ekologického povedomia**, čo môže pozitívne a zásadne ovplyvniť postoj občanov k separácii a zneškodňovaniu odpadov.

Je potrebné rozvíjať cieľenú kampaň **nasmerovanú na deti** (základné školy), ktorej zmyslom je prístupnou formou objasniť napr. problém odpadov, čo je nebezpečný odpad a aké dôležité je správne nakladanie s odpadom. Formou môže byť široká škála propagácia, rôzne druhy prednášok, hier, súťaží a materiálov pre najmenších (rozprávky, omalovánky a pod.). Postupne je potrebné spomenúť všetky odpady a informovať školákov o možnosti ich minimalizácie, znovupoužívania, recyklácie a zneškodňovania. Ďalšia fáza informačnej kampane by sa mala sústrediť priamo na lokalitu zberu prostredníctvom článkov v obecných novinách, vysielania miestneho rozhlasu, informačných tabúl, osobných návštev, reklamných tabúl a pod.

Z rokovania Lesného pozemkového spoločenstva v Rakovnici

Referát predsedníčky

Valné zhromaždenie Lesnej pozemkovej spoločnosti v Rakovnici sa konalo podľa predloženého a schváleného programu. Po správe mandátnej komisie nastali určité komplikácie, ktoré podielníci vyriešili v zmysle rokovacieho poriadku.

Ťažiskom rokovania boli prednesené správy:

O činnosti LPS na volebné obdobie, správa o hospodárení, správa dozornej rady. Súčasťou rokovania bolo aj schválenie Stanov LPS, voľby nového výboru LPS.

Podrobnú správu o činnosti LPS predniesla M. Fábiová predsedníčka výboru. Pozornosť venovala celej širokej škále činnosti za uplynulé volebné obdobie. Zamerala sa na likvidáciu kalamity, ktorú museli vykonávať objednaní podnikatelia vzhľadom k tomu, že LPS nevlastní mechanizmy a stálych zamestnancov. Odstraňovanie kalamity bolo kontrolované Krajským úradom

lesného hospodárstva.

Na základe Lesného hospodárskeho plánu (LHP) sa zrealizovala prerezávka. Drevo, takto získané, sa odpredalo podielníkom. V pozornosti boli aj lesné cesty a ich priechodnosť. Výrub dreva sa uskutočnil na základe súhlasu odborného lesného hospodárstva.

Ďalšia časť správy pojednávala o vstupe motorových

vozidiel do lesa, odcudzovania dreva z lesa, platenia nájomného, odvodom daní z nehnuteľnosti, novými nájomnými zmluvami s poľovníckymi združeniami, spolupráce s obvodným lesným úradom, Gemerským združením neštátnych lesov, Národným parkom Slovenský kras, Okresným požiarom zborom.

Záslužnú prácu vykonal výbor

Pohľad na časť podielníkov

pri sumarizácii vlastníckych podielov. Pozornosť podielníkov sústredila správa aj na ochranu a zveľaďovanie lesa. Zo správy vyplývalo, že výbor LPS i ďalší členovia spoločenstva urobili kus dobrej práce v zmysle LPH i pri plnení úloh na zveľaďovaní o ochrane spoločného vlastníctva.

Ďalšie správy boli náležité v zmysle stanov a rokovacieho poriadku. Nové Stanovy LPS boli schválené a prijaté členstvom s malými doplnkami. Vo voľbách bol zvolený nový výbor. V diskusii sa ujasnili určité otázky, ktoré nastolili členovia spoločenstva. LPS

dalo dôveru novým členom a poverilo ich plnením uznesenia zo zasadnutia a Plánom hlavných úloh LPS v Rakovnici na funkčné obdobie 2004 - 2007.

Štatistické údaje o Lesnej pozemkovej spoločnosti v Rakovnici

LPS sa riadi Zákonom č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách. Vnútorne sa riadi Stanovami LPS, Rokovacím poriadkom a ďalšími dokumentami, schválenými výborom a Valným zhromaždením LPS.

Výmera LPS:

Rakovnícky chotár: 333,20 ha
Plešivecká planina: 175,0 ha

Na Plešiveckej planine z celkovej výmery 175,0 ha sú 41,34 ha lesa a 133,66 ha lúky, pasienky.

Čistá výmera lesov je: 374,54 ha

Podielníci spoločnosti: Spolu: 167.

S hlasom rozhodujúcim je 131 podielníkov. (Vlastníci nad 0,51 ha.)

S hlasom poradným je 36 podielníkov. (Vlastníci do 0,5 ha.)

Podielníctvo podľa rozlohy majetku:

Najmenšie podielníctvo je vo výmere 0,02 áre. Časté sú výmery ako 0,11 áre; 0,27 áre; 0,40 áre...

Počet podielníkov s minimálnou výmerou je - 18.

Do rozlohy 1 ha je 41 podielníkov.

Do rozlohy 1,5 ha je 38 podielníkov.

Nad 1,5 ha je 33 podielníkov.

Rozlohu od 6,10 - 8,62 ha majú 9 podielníci.

Najväčšou rozlohu 10 ha má 1 podielník.

Zloženie Výboru Lesnej pozemkovej spoločnosti v Rakovnici

Predseda: Dányi Ján
Podpredseda: Hencelová Mária
Hospodár: Lörinc Ivan
Tajomníčka: Gallová Matilda
Pokladník: Chlebuš Ladislav

Zloženie Dozornej rady LPS v Rakovnici

Predseda: Lorko Milan
Členovia: Lindák Ján
Gonos Ján
Lesná stráž: Členovia zostávajú bez zmeny

Účastníčky rokovania

Polícia informuje, radí

DESATORO ÚČASTNÍKA DOPRAVNEJ NEHODY

1. Pri zrážke s iným motorovým vozidlom (zvierateľom, chodcom či inou prekážkou) zastavte. Zistite rozsah škody, mieru zranení osôb, či hroziace nebezpečenstvo.
2. Došlo k zraneniu osôb? Poskytnite podľa svojich možností a schopností prvú pomoc a bezodkladne zabezpečte ich prepravu do nemocnice. Privolajte lekársku pomoc.
3. **POZOR!** Zaznačte si, kto, koho a kam odváža.
4. S účastníkom nehody si vzájomne preukážte totožnosť na mieste dopravnej nehody dokladmi (vodičský i občiansky preukaz).
5. Na lekárskej prehliadke trvajte tiež v prípade, ak osoba nie je viditeľne zranená. Vyhnete sa zbytočným nepríjemnostiam.
6. Do príchodu POLICIE nepožívajte alkohol! Nepremiestňujte auto, neupravujte stopy, požiadajte spoluúčastníka, aby nevstúpil do auta (môže zmeniť ovládač smerovky a pod.).
7. V prípade záchrany života osôb v aute alebo obnovenia premávky, vyznačte postavenie vozidiel a stôp.
8. Po zdokumentovaní dopravnej nehody vozidlo z miesta nehody odstráňte z dôvodu ďalšieho obnovenia premávky.
9. V prípade poškodenia cesty alebo značky, ktoré závady nie ste schopný odstrániť upovedomte POLICIU.
10. Svoju účasť na dopravnej nehode je nutné nahlásiť na poisťovňu do 15 dní aj v prípade, že vám nevznikla škoda.

Obec Rakovnica

PREHLAD

**predpisov, pokynov, inštrukcií a
výkladových stanovísk**

Obec Rakovnica v súlade s ust. § 5 odst. 1 zák. č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov zverejňuje nasledovný prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií a výkladových stanovísk podľa ktorých koná a rozhoduje, vrátane tých, ktoré upravujú práva a povinnosti osôb k obci Rakovnica:

a/ Predpisy:

- zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších

predpisov

- zák. SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov
- zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov
- zák. SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v systave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov
- zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov
- ostatné právne normy upravujúce kompetencie obce

b/ Pokyny:

Pokyny, ktorú boli vydané starostom obce, sú k nahliadnutiu na Obecnom úrade.

c/ Inštrukcie:

Obec Rakovnica nevydala žiadne inštrukcie na úsekoch, kde vykonáva kompetencie.

d/ Výkladové stanoviská:

Obec Rakovnica tvorí súčasť územnej samosprávy Slovenskej republiky, ktorá je budovaná ako jednostupňová.

Obec nevydala žiadne výkladové stanoviská pre vnútorný alebo vonkajší chod právnickej osoby verejného práva.

Stále zverejňované informácie obcou Rakovnica.

1. ZBIERKA ZÁKONOV

Do Zbierky zákonov SR možno nahliadnuť v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici.

2. VŠEOBECNE ZÁVÄZNÉ NARIADENIA OBCE

Do Všeobecne záväzných nariadení obce možno nahliadnuť v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici.

3. SŤAŽNOSŤ

Sťažnosti možno podávať denne v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici starostovi obce a priebežne Hlavnej kontrolórke obce.

4. ŽIADOSTI, NÁVRHY, PODNETY ALEBO INÉ PODANIA

Žiadosti, návrhy, podnety alebo iné podania možno podávať v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici starostovi obce a priebežne Hlavnej kontrolórke obce.

5. UZNESENIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Do uznesení Obecného zastupiteľstva v Rakovnici možno nahliadať v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici.

6. INFORMÁCIE V SÚLADE SO ZÁKONOM NR SR č. 211/2000 Z. z.

Žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie v súlade s § 14 zákona NR SR č. 211/2000 Z. z. možno podať v úradných hodinách na Obecnom úrade v Rakovnici. Ústne podania možno tlmočiť starostovi obce v pracovnej dobe.

Behá váš pes po uliciach?

Opakujú sa sťažnosti obyvateľov Rakovnice na voľne pobežujúce psy. Často sú to tie isté. Viem si živo predstaviť, ako sa psy podhrabú popod plot a „pustia“ sa. Psom to vyčítať nemôžeme, vedie ich k tomu túžba po voľnosti. Ich majitelia si musia uvedomiť, že aj keď sa „nič nestane“, lebo pes nie je agresívny, niektorí ľudia a deti majú panický strach zo psov, keď po ulici pobežujú psy. Pes (psy) sa môžu spolu s ostatnými podobne „pustenými“ psami združiť do svorky a čo taká svorka dokáže, o tom sa žiaľbohu presvedčilo nie jedno dieťa alebo starý človek v niektorých obciach. **Ak pes zaútočí na človeka alebo zviera, zodpovednosť nesie jeho majiteľ. Majiteľ je povinný zabezpečiť, aby pes neopustil chovný priestor. Za porušenie tejto povinnosti mu môže obec uložiť pokutu.** Aby ľudia spolu dobre vychádzali, vyžaduje to ohľaduplnosť k ostatným občanom.

Spoločenské organizácie v obci Rakovnica

Na základe informácií získaných z OcÚ v Rakovnici v obci vykonávajú činnosť nasledovné organizácie:

- Jednota dôchodcov Slovenska-ZO JDS
- Dedinský folklórny súbor - DSF Veršínok
- Poľovnícke združenie - PZ
- Slovenský zväz protifašistických bojovníkov - ZO SZPB
- Matica Slovenska - ZO MS
- Lesná pozemková spoločnosť - LPS
- Zbor pre občianske záležitosti - ZPOZ
- Združenie postihnutých civilizačnými chorobami - ZO ZPCCH

**RAKOVNICKÉ
OBECNÉ NOVINY**

najbližšie vyjdú po prázdninách

Z denníka starostu obce

Na obecnom úrade v Štítniku sa uskutočnilo stretnutie starostov regiónu Štítnik s riaditeľom odboru regionálneho rozvoja Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Ing. Júliom Slovák. Predniesol možnosti a podmienky čerpania prostriedkov prostredníctvom MVAR.

Riaditeľka úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Rožňave Ing. Dana Lacková prijala starostov obcí na vyhodnotení výsledkov v oblasti práce a sociálnej starostlivosti za rok 2004. Po prednesení hlavnej správy starostovia diskutovali o skúsenostiach s organizovaním aktivácie dlhodobo nezamestnaných a absolventskej praxe.

Nové informácie o fungovaní škôl a školských zariadení poskytli starostom a riaditeľom škôl a školských zariadení pracovníci Krajského školského úradu na porade v Rožňave. Predniesli správu o stave základných a materských škôl v Košickom kraji, o financovaní a ostatných problémoch,

ktoré musia riešiť školy a ich zriaďovatelia.

Na stretnutí so štátnym tajomníkom Ministerstva hospodárstva Ing. Pomóthym, ktoré organizovala Regionálna rozvojová agentúra v Rožňave sa hovorilo o východiskách hospodárskeho rozvoja nášho regiónu. Okrem podnikateľského inkubátora, ktorý začal svoju činnosť v minulom roku, aktívne sa pracuje na vybudovaní priemyselného parku, ktorý by mal priniesť oživenie priemyselnej výroby v Rožňave a okolí.

S riaditeľom Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. odštepny závod Revúca Ing. Stanislavom Prúchom rokovali starostovia Mikroregiónu Čremošná v druhej polovici mája. Predmetom jednaní bola situácia v zásobovaní pitnou vodou a o d k a n a l i z o v a n i e ú z e m i a mikroregiónu. Projektový útvar VVS spracováva v súčasnej dobe podklady k projektu kanalizácie. Predprojektová príprava bude ukončená do septembra

t.r. a ihneď sa začnú práce na vypracovanie projektov tak, aby v programovacom období 2007-2015 sme sa mohli uchádzať o finančné prostriedky z európskych fondov hneď na začiatku programovacieho obdobia. Situácia s výstavbou vodovodu je zložitejšia, tu sa eurofondy nedajú využiť z toho dôvodu, že sa jedná o rozostavanú stavbu. Riaditeľ prisľúbil pomoc pri financovaní tejto stavby, čo však nebude jednoduché.

Rozeko Rožňava (bývalé technické služby) a terajší prevádzkovateľ skládky komunálneho odpadu v Rožňave ponúko prostredníctvom osobného jednaní s riaditeľom Ing. Deményom a obchodným zástupcom Ing. Pálom realizáciu zberu komunálnych, separovaných, ale aj ostatných druhov odpadov za zaujímavých podmienok. Ponuka bude posúdená obecným zastupiteľstvom. V prípade odobrenia OZ bude spolupráca realizovaná.

Jednania s členom komisie a starostom obce Plešivec ohľadom Registra obnovenej evidencie pozemkov v k. ú. Plešivec sa zúčastnil starosta spolu so zástupkyňou LPS v Rakovnici. Jednalo sa o zaevidovanie vlastníckych práv našich občanov na Plešiveckej planine. Proces ešte nie je ukončený, vlastnícke práva budú upresnené podľa zakladateľskej kúpnej zmluvy z roku 1937.

Rady začínajúcim i hosťujúcim hubárom v našom chotári.

Foto k textu: M. Genčí
"Rodinka" hríbov

Huby môžu spestriť jedálneček. Stačí si z lesa priniesť jedlé a zdravé huby a potom ich správnym spôsobom spracovať.

Rady pre zber húb:

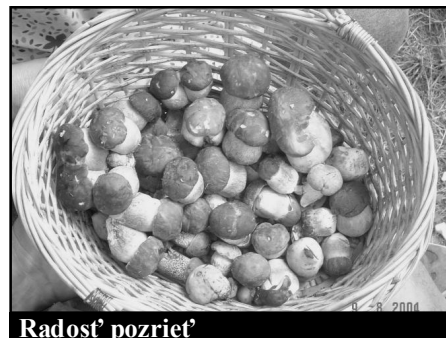
1. Zbierajte len tie druhy, ktoré zaručene poznáte a zbytočne neexperimentujte.
2. Siahnite len po hubách, ktoré sú mladé, bez chrobače a majú už vyvinuté plodnice.
3. Nezbierajte staré plesnivé, červivé huby.
4. Zásadne ich nezbierajte pri cestách, chemických závodoch či na

prašných miestach.

5. Zo zeme vyberajte celé huby.
6. Počas ich prepravy dbajte na to, aby sa nespárali, pretože aj v jedlých hubách sa môžu vytvoriť jedy.
7. Prinesené huby môžete skladovať v spodnej časti chladničky pri teplote do +3 stupňov Celzia.
8. Plodnice húb krájajte na pozdĺžne, 2 až 3 mm hrubé plátky.
9. Nakrájané ich sušte na sieťke, alebo bielom papieri, na mieste, kde budú mať dostatok tepla a vzduchu.
10. Po usušení ich uložte do sklenených pohárov, prípadne do plátenného vrecúška.

Príznaky otravy pri použití nesprávnych húb:

- žalúdočná nevoľnosť
- silné kŕče
- hnačka
- zvracanie

Radost' pozrieť

Šťastná hubárka

Prvá pomoc:

- ? pri prvých príznakoch vyhľadajte lekára
- ? lekárovi prineste ukázať huby, ktoré ste jedli,
- ? snažte sa vyvolať zvracanie,
- ? pite minerálku alebo teplú slánú

vodu,
? určite nepite alkohol, kávu, mlieko.

Otravy detí rastlinami

Bolehlav

Pobyt detí v prírode často sprevádza nežiadúca skutočnosť otrava rastlinami. Deti si zamenia jedovaté rastliny za jedlé alebo ich priláka kvet či plod krička. Situácie vyvolávajú zažívacie ťažkosti. Niekedy prudké otravy môžu končiť smrťou. Dospelí môžu deťom privodiť otravu nesprávnym dávkovaním liečivých rastlín (napr. konvalinka, náprstník, odvar z makovic môže byť smrteľný). Deti sa pri hrách môžu priotraviť kvetmi alebo inými časťami jedovatých rastlín. Stáva sa, že sa natrú šľavou z lastovičníka a rukami sa jed dostane do úst. Veľmi nebezpečné je požívať časti kultúrnych rastlín, ošetrovaných chemickými prípravkami proti chorobám a škodcom, pred uplynutím ochranného času. Tak isto nie je vhodný zber liečivých rastlín v blízkosti ošetrovaných plôch, alebo priamo z nich. Namiesto liečebného účinku môžeme zapríčiniť zdravotné komplikácie. Považujeme za potrebné upozorniť na niektoré rastliny, ktoré svojím zjavom lákajú deti.

Lupina mnoholistá (*Lupinus polyphylus*), ľudovo nazývaná i vlčí bôb. Pre svoj nápadný rôznofarebný kvet veľmi rozšírená okrasná rastlina, pestovaná v záhradách, alebo i divorastúca. Má veľmi jedovaté semená. Otravu prejavujúcu sa silným dávením spôsobuje použitie semien už z dvoch strukov.

Euľok zemiakový (zemiak), *Solanum tuberosum*. Má jedovanú

nadzemnú časť. Deti často konzumujú plody, nadzemné bobule, ktoré sa vytvoria po odkvitnutí vňate. Po zjedení 10 bobúľ dochádza k otrave žalúdka a poruchám videnia. Píznaky sa prejavujú až o 4 - 19 hodín a môžu trvať 3 - 6 dní.

Machovka čerešňová (*Physalis alkekengi*) ľudovo nazývaná židovská čerešňa. Okrasná rastlina vytvárajúce červený nafúknutý mechúrik, v ktorom je plod veľkosti čerešne. Konzumácia plodu vyvoláva ťažké zažívacie poruchy (vracanie, hnačky).

Dráč obyčajný (*Berberis vulgaris*), drišťál. Okrasný ker, ktorý na jeseň farbí listy do červena. Niektoré formy vytvárajú červené korálkovité plody. Celá rastlina je jedovatá. Obsahuje jed, ktorý spôsobuje ochrnutie dýchacieho a pohybového systému. Podobné príznaky sa pozorovali i po konzumácii stálozeleného listnatého kríka Mahonia cezminolistá (*Mahonia augustifolia*), ktorý sa používa do venci pri spomienke na zosnulých. Je tu nebezpečenstvo upadnutia do kómy.

Tis obyčajný (*Taxus baccata*). Známy strom so stálozelenými ihličkami a červenými plodmi. Konzumácia týchto plodov spôsobuje zažívacie ťažkosti, sprevádzané prudkými bolesťami brucha a rozšírením zreníc.

Lupina

Baza chabzdová (*Sambucus ebulus*) láka deti svojimi plodmi, ktoré sú podobné čiernej baze. Obsahuje látky, ktoré vyvolávajú ťažké otravy žalúdka.

Ruta vonná (*Ruta graveolens*). Známa liečivá rastlina, ktorá pri dotyku s pokožkou vyvoláva silné podráždenie kože, prejavujúce sa pľuzgierom podobným popáleninám. Obdobné situácie vyvoláva i prvosenka jarná (*Primula vulgaris*).

Imelo biele (*Viscum album*). Známa rastlina, ktorá cudzopasí na rôznych stromoch. Často sa používa v období Vianoc do kytic. Využíva sa i v ľudovom liečiteľstve. Má jedovaté listy i plody. Použitie pri predávkovaní sa môže končiť smrteľne.

Bolehlav palmatý škvrnitý (*Conium maculatum*). Bylina, ktorá rastie na smetiskách, v krovinách, podobná petržlenu, s ktorým ju deti veľmi často zamieňajú. Celá rastlina je jedovatá. Obsahuje vysokotoxické látky, ktoré dráždia a spôsobujú ochrnutie svalstva (podobné obrne), končiacie sa zastavením dychu a smrťou. Prvým príznakom je veľké slinenie, bolesť brucha, vracanie. Končatiny a postupne celé telo zostáva bezvládne, reč sa stáva obťažnou, rozširujú sa zreničky a ak sa neposkytne rýchla pomoc, dochádza k smrti zadusením pri plnom vedomí. Zvlášť detský organizmus je na tento typ jedu veľmi citlivý.

O intenzite otravy môžu rozhodnúť faktory ako je vlastná osobná odolnosť, čas, ktorý uplynul od použitia rastliny. Najčastejšie dochádza k otrave pri priamej konzumácii rastliny, ktorá prenikne do zažívacej sústavy. Prvoradá je vyvolať vracanie, prípadne podať aktívne uhlie, zaviesť umelé dýchanie. Žiadnu otravu nie je vhodné ponechať bez lekárskeho ošetrovania.

Najúčinnejšou ochranou proti otravám je predchádzať im. Deti i dospelých treba oboznamovať s rastlinami a zbierať len tie, ktoré poznáme.

J. Schneider